

*Министерство на земеделието,
храните и горите*

Възможности за сътрудничество в земеделието

София, 2020 г.

Съдържание

<i>I. БЪЛГАРИЯ – ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ</i>	4
<i>II. ЗАЩО ДА ИНВЕСТИРАМЕ В БЪЛГАРИЯ?</i>	4
2.1. ПОЛИТИЧЕСКА И БИЗНЕС СТАБИЛНОСТ	5
2.2. СТАБИЛНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	5
2.3. БЛАГОПРИЯТНИ ДАНЪЧНИ УСЛОВИЯ	6
2.4. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ СТИМУЛИ	6
2.5. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ	6
<i>III. ЗЕМЕДЕЛИЕТО В БЪЛГАРИЯ</i>	7
Таблица 1. Износ на водещи селскостопански стоки от България за периода 2017 – 2019 г. в USD	7
<i>IV. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЗЕМЕДЕЛИЕТО</i>	8
1. ЗЪРНЕНО-ЖИТНИ КУЛТУРИ	8
1.1. Производство	8
Таблица 2. Дял на площите, заети със зърнено-житни култури в страната	8
Таблица 3. Производство на зърнено-житни култури за периода 2017-2019 г. в тона	9
Таблица 4. Качество на основни зърнено – житни култури, реколта 2019 г.	9
1.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения	10
Фиг. 1. Динамика на износа на пшеница от България 2015-2019, тона	10
Таблица 5. Износ и вътреобщностни доставки на мека пшеница, ечемик и царевица 2019 г.	10
2. КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ	11
2.1. Производство	11
2.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения	11
Таблица 6. Износ и вътреобщностни доставки на различни видове фуражи, 2017–2019 г.	11
3. МЛЯКО И МЛЕЧНИ ПРОДУКТИ	12
3.1. Производство	12
Таблица 7. Производство на млечни продукти в България 2018 - 2019 г.	13
3.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения	13
Таблица 8. Експортен профил на някои млечни продукти, 2017 – 2019 г.	14
4. МЕСОДАЙНО ЖИВОТНОВЪДСТВО	14
4.1. Производство	14
Таблица 9. Брой животни от рода на ЕРД към 01.11.2018 г. и към 01.11.2019 г.	15
Таблица 10. Брой животни от рода на овцете и козите към 01.11.2018 г. и към 01.11.2019 г.	15

4.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения	16
Таблица 11. Износ и вътреобщностни доставки на месо, 2018 - 2019 г.....	16
5. ПЕРАБОТЕНИ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ.....	17
5.1. Производство	17
Фиг.2 Произведена продукция от преработени плодове и зеленчуци, 2018 г., тона.....	17
5.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения.....	18
Таблица 12. Износ на преработени плодове и зеленчуци 2015 – 2019 г., тона	18
6. ЕТЕРИЧНО-МАСЛЕНИ КУЛТУРИ	19
6.1. Производство	19
Фиг. 3. Динамика на площите заети с маслодайна роза и лавандула , 2015-2019 г. ха	20
Фиг. 4. Динамика на площите заети с маточина, кориандр и резене, 2015-2019 г., ха	20
Фиг. 5. Производство на лавандула и маслодайна роза, тона 2015-2019 г.	21
Фиг. 6. Производство на кориандр, резене и маточина, тона , 2015-2019 г.	21
6.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения.....	21
Таблица 13. Износ и вътреобщностни доставки на етерични масла, включващи обезтерпенено и необезтерпенено розово масло	22
Таблица 14. Износ и вътреобщностни доставки на етерични масла от лавандула, включително „конкрети“ и „абсолю“ , с тарифен код 3301 29 79	22
7. ПЧЕЛЕН МЕД.....	23
7.1. Производство	23
Фиг. 7. Производство на мед, тона 2015 – 2019 г.....	23
Фиг. 8 . Цени на производител на мед, лева/ тон	24
7.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения.....	25
Фиг. 9. Износ, внос и вътреобщностни доставки на мед, тона 2015-2019 г.....	25
Таблица 15. Износ, внос и вътреобщностни доставки, на мед, 2018 -2019 г.	25
8. ВЕТЕРИНАРНИ ПРЕПАРАТИ	26
8.1. Производство	26
8.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения.....	26
Таблица 16. Износ на ветеринарни препарати, 2018 -2019 г.	26

I. БЪЛГАРИЯ – ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Официално име – Република България

Площ: 110 994 кв. км

Население: 6 951 482

Столица: София

Официален език: Български

Валута: Лев (BGN)

Фиксиран курс: 1 Euro = BGN 1.95583

Управление: Парламентарна република

Член на: ЕС, НАТО, СТО

II. ЗАЩО ДА ИНВЕСТИРАМЕ В БЪЛГАРИЯ?

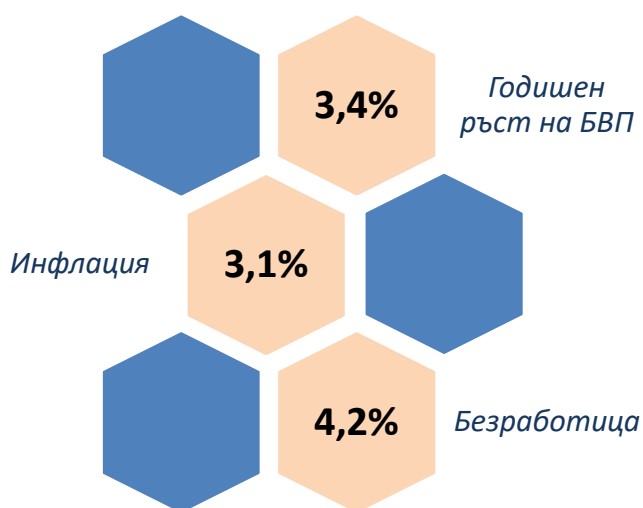
- ✓ **ПОЛИТИЧЕСКА И БИЗНЕС СТАБИЛНОСТ**
- ✓ **СТАБИЛНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ**
- ✓ **БЛАГОПРИЯТНИ ДАНЪЧНИ УСЛОВИЯ**
- ✓ **ПРАВИТЕЛСТВЕНИ СТИМУЛИ**
- ✓ **ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ**
- ✓ **ОБРАЗОВАНА И КВАЛИФИЦИРАНА СТРАНА**

2.1. ПОЛИТИЧЕСКА И БИЗНЕС СТАБИЛНОСТ

- Членство в ЕС, НАТО, СТО;
- Валутен борд - фиксиран курс на BGN към EUR;
- Ниски нива на бюджетен дефицит и държавен дълг;
- Повишаване на кредитния рейтинг от големите рейтингови агенции.

2.2. СТАБИЛНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

- През 2019 година икономиката на България нараства с 3,4%. Сред основните двигатели на растежа е аграрният сектор.
- Износът през 2019 година нараства с 3,3% спрямо предходната 2018 година.
- Инфлацията - поддържа нива около 3,1%, с наблюдаващо се ниво на процента на безработицата от 4,2%.
- БВП за 2019 г. достига номинален стойностен обем от 118,669 млрд. лева. Годишния ръст на БВП е 3,4% спрямо предходната година.
- Добавената стойност на субектите от селскостопанския отрасъл през 2019 г. представлява 5 % от общата брутна добавена стойност на отраслите на икономиката.
- Функционира постоянен валутен курс за 1 евро - 1,95583 лв.
- България е привлекателна инвестиционна дестинация - най-ниските разходи за труд в ЕС, политическа и валутна стабилност.
- България е на 61-во място в класацията на страните на Световната банка за правене на бизнес (Doing business) –за 2019 г.

2.3. БЛАГОПРИЯТНИ ДАНЪЧНИ УСЛОВИЯ

- Ниска ставка на корпоративен данък – 10 %; преотстъпване в размер до 60 % от корпоративния данък на регистрирани земеделски производители; 0 % в региони с висока безработица;
- Данък върху добавената стойност – 20 %. Преференции: за хотелиерството се прилага 9% ДДС; От 01.07.2020 г. до 31.12.2021 г. се прилага намалена ставка на ДДС от 9 % за всички места за нощувка и настаняване, доставка на книги и учебници, ресторантьорски и кетъринг услуги за доставка на храна, храни, подходящи за бебета или за малки деца, бебешки пелени и подобни хартиени артикули; От 01.08.2020 г. до 31.12.2021 г. се прилага намалена данъчна ставка на ДДС от 9% за консумация в заведения на бира и вино, спортните дейности, услугите на туристическите оператори и екскурзиите със случаен превоз. Износът и вътреобщностните доставки са с данъчна ставка – 0 %;

2.4. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ СТИМУЛИ

- Българската данъчна система предвижда редица данъчни преференции, облекчения и преференциални данъчни режими, насочени към стимулиране на преките чуждестранни инвестиции и иновациите, повишаване на заетостта, развитието на определени региони и стратегически отрасли в страната, както и за постигането на определени социални цели.
- Преференциите могат да бъдат освобождаване от данъчно облагане, намалени данъчни ставки, преотстъпване на корпоративен данък и данък върху приходите, ускорена данъчна амортизация, пренасяне на данъчни загуби и други.

2.5. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ

- Природни условия - 5 климатични зони, благоприятстващи отглеждането на голямо разнообразие от култури, плодове и зеленчуци и развитие на животновъдството;
- Климат - умерен, студена зима и горещо лято;
- Средната стойност на валежите за 2019 г. - 547 литра/ кв. метър годишно;
- Гъста мрежа от реки - около 540 реки къси и с ниски водни нива с изключение на река Дунав.

III. ЗЕМЕДЕЛИЕТО В БЪЛГАРИЯ

Земеделieto има вековни традиции в региона, много преди създаването на Българската държава през 681 г. Историческите данни показват, че траките, едно от първите племена, заселило се трайно в района, са отглеждали и търгували жито, овес, лен. Пчеларството, скотовъдството и лозарството също били разпространени в района.

В съвременните глобални условия на обмен на стоки и услуги, България използва възможностите за поддържане на модерен аграрен сектор.

Като държава - членка на Европейския съюз (ЕС) страната разполага и със средства от европейските земеделските фондове за развитие на потенциала на селското стопанство.

Стратегическото географско положение на страната предлага достъп до пазарите на ЕС, както и към държавите от Югоизточна Европа и на север към Русия.

- 47% от територията на страната е земеделска земя;
- Екологично чисти и плодородни почви;
- Висококачествени екологично чисти органични продукти (забрана на ГМО);
- Утвърдени местни производители и традиции в сектора;
- Българското законодателство в областта на храните е хармонизирано със законодателството на ЕС;
- Приети високи стандарти в здравеопазването и защитата на околната среда;
- Българското производство на суровини и преработени продукти напълно отговаря на световните и европейски стандарти за безопасност и качество.

Таблица 1. Износ на водещи селскостопански стоки от България за периода 2017 – 2019 г. в USD

Име	Общо USD за 2017	Част от общия износ %	Общо USD за 2018	Част от общия износ %	Общо USD за 2019	Част от общия износ %
Пшеница и смес от пшеница и ръж	784 899 574,00	16,92	863 480 294,00	17,25	950 822 066,00	17,99
Царевица	186 836 392,00	4,03	271 209 453,00	5,42	466 003 776,00	8,82
Семена от слънчоглед	439 087 302,00	9,47	460 008 242,00	9,19	427 740 507,00	8,09
Слънчогледово масло и памучно масло	279 149 015,00	6,02	338 082 194,00	6,75	314 393 970,00	5,95
Хлебарски, тестени сладкарски или бисквитни продукти	249 358 694,00	5,38	264 596 527,00	5,28	279 635 662,00	5,29
Шоколад и хранителни продукти с какао	139 253 213,00	3,00	162 944 141,00	3,25	187 754 206,00	3,55
Семена от репица или рапица	182 567 444,00	3,94	151 627 897,00	3,03	166 074 441,00	3,14
Препарати за храна на животни	106 944 934,00	2,31	137 027 350,00	2,74	142 052 495,00	2,69
Сурови или необработени тютюни	142 577 445,00	3,07	144 185 517,00	2,88	137 101 787,00	2,59

Източник: НСИ

IV. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

1. ЗЪРНЕНО-ЖИТНИ КУЛТУРИ

1.1. Производство

Зърнените култури в България заемат водещо място в обработваемата площ в страната през 2019 г. - 57,8 % от площта на страната.

Таблица 2. Дял на площите, заети със зърнено-житни култури в страната

Показател	2018 г.	2019 г.
Обработваема земя в България, ха	3 463 370,00	3 461 615,00
Зърнени култури, %	39,00	39,30
Царевица, %	13,80	18,50

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

Водещи култури в производството са мека пшеница, твърда пшеница, ечемик и царевица.

В България за 2019 г. се отглеждат и около 71 415,00 т. ориз, 11 793,00 т. ръж, 30 518,00 т. овес, 43 173,00 т. тритикале и др.

Таблица 3. Производство на зърнено-житни култури за периода 2017-2019 г. в тона

Продукт	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Пшеница	6 132 671,00	5 832 449,00	6 161 997,00
Ечемик	595 237,00	437 507,00	547 244 ,00
Царевица	2 562 569,00	3 478 013,00	3 990 190,00

Източник: МЗХГ

Произведените през 2019 г. количества пшеница и царевица са рекордни в исторически план, а ечемикът и пшеницата се отличават с високо качество и напълно отговарят на международните стандарти.

Таблица 4. Качество на основни зърнено – житни култури, реколта 2019 г.

Ечемик	
съдържание на белтъчни вещества	12,2 % ± 1,3 %
хектолитрова маса	62,1 кг/100 dm ³ ± 3,3 кг/100 dm ³
Влажност	12,2 % ± 1,0 %
културни примеси	1,6 % ± 1,2 %
чужди примеси	1,1 % ± 1,6 %
Пшеница	
съдържание на влага	11,7 % ± 0,6 %
хектолитрова маса	74,2 kg/100 dm ³ ± 2,57 kg/100 dm ³
добив на мокър глутен	25,0 % ± 3,4 %
отпускане на глутена	7,6 мм ± 1,6 мм
число на хлебопекарна сила	54,8 усл. ед. ± 5,8 усл. ед.
съдържание на протеин	12,5 % с.в. ± 1,2 % с.в.
число на падане	355,9 сек. ± 50,4 сек..
Царевица	
съдържание на влага	12,1 % ± 0,7 %
хектолитрова маса	72,6 kg/100 dm ³ ± 1,8 kg/100 dm ³
нишесте	72,2 % ± 0,6 %
културни примеси	3,6 % ± 1,7 %
чужди примеси	0,7 % ± 0,3 %

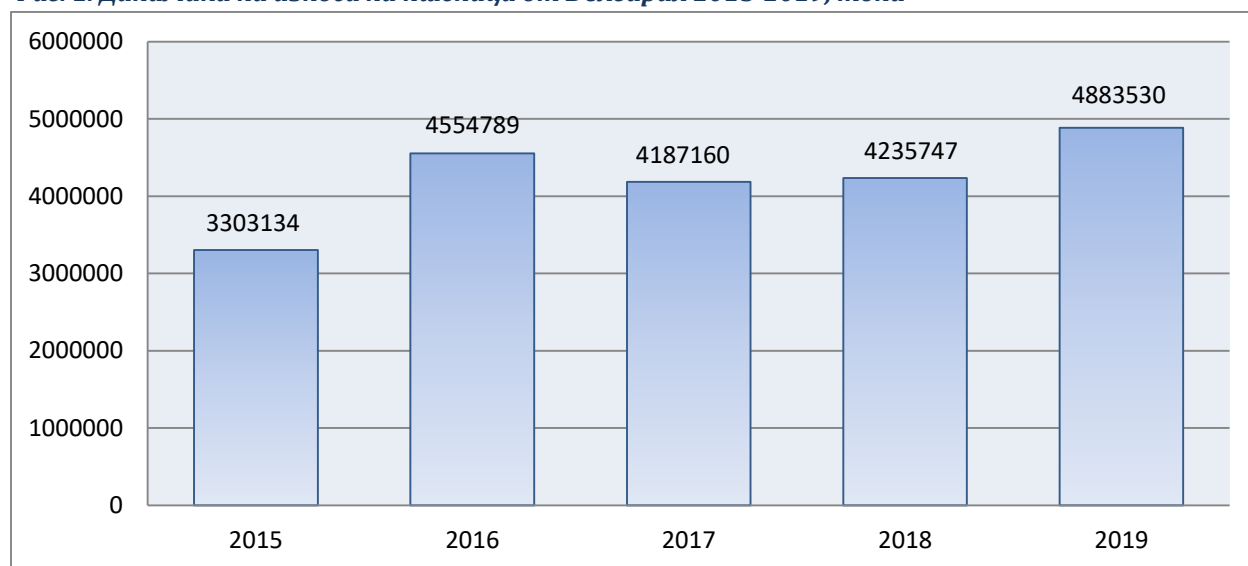
Източник: БАБХ

1.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

Експортът на зърнено-житни култури от страната заема основна и важна част от външната търговия със селскостопански продукти на България.

През 2019 г. стойността на експортираната продукция от зърнено-житни култури приближава милиард и половина щ. д. и формира 27 % от общия износ на земеделски продукти от България.

Фиг. 1. Динамика на износа на пшеница от България 2015-2019, тона

Източник: ИТС

В количествено отношение експортът на мека пшеница през 2019 г. нарежда страната ни на 11-то място в света, след страни като Русия, Канада, САЩ, Франция, Австралия и др.

Таблица 5. Износ и вътреобщностни доставки на мека пшеница, ечемик и царевица 2019 г.

Продукт	Общо тона	Общо USD	Ср. USD/тон
Мека пшеница	4 883 530,00	950 822 066,00	194,70
Ечемик	267 290,20	49 483 155,00	185,13
Царевица	2 588 955,60	466 003 776,00	180,00

Източник: НСИ

2. КОМБИНИРАНИ ФУРАЖИ

2.1. Производство

За 2019 г. са произведени 1 147 180 тона комбинирани фуражи.

Фураж от протеинови култури, произведен през 2019 г.:

- ✓ люцерна (суха маса) – 442 038 т.;
- ✓ едногодишни фуражни култури – 2 985 т.;
- ✓ временни бобови растения – 15 149 т.;
- ✓ соя – 7 226 т.

2.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

България е нетен износител на фуражи. Изнесените количества отреждат на сектора 7 - то място във външната търговия със земеделски продукти за 2019 г.

Таблица 6. Износ и вътреобщностни доставки на различни видове фуражи, 2017–2019 г.

Продукт	2017 г.	2018 г.	2019 г.
	<i>Изнесено количество в т.</i>	<i>Изнесено количество в т.</i>	<i>Изнесено количество в т.</i>
Кюспета и други твърди остатъци, дори смлени или под формата на гранули	395 650,30	505 363,90	554 534,00
Остатъци от производство на скорбяла и подобни остатъци, цвекло, захарна тръстика	177 453,10	154 032,80	157 483,00
Препарати от видовете, използвани за храна на животни	75 420,40	92 343,70	109 056,30
Трици, трици и други отпадъци, дори под формата на гранули, получени от пресяването	88 694,90	86 466,10	92 823,10
Общо:	737 218,70	838 206,50	913 896,40

Източник: НСИ

С настоящия производствен капацитет и вътрешни нужди на животновъдството, България може да предложи на външния пазар продукти като слънчогледово брашно; фураж, предназначен за хранене на различни видове животни, получен чрез смилане или друга преработка на зърнени култури или бобови растения; протеинови култури, под формата на сено, люцерна от гранулат и брашна, морска кост, детелина, фуражни култури, виолетови и подобни фуражни.

При реализацията на инвестиции в областта на фуражното производство България има производствен и природно-климатичен потенциал както за производството на комбинирани фуражи от зърнени култури, така и за гранули от протеинови култури, като голяма част от това количество може да бъде изнесено.

3. Мляко и млечни продукти

3.1. Производство

Сектор „Мляко и млечни продукти“ заема водещо място в селското стопанство на България и неговият принос към икономиката е от съществено значение. Продуктите на българската млечна промишленост присъстват постоянно в експортната листа на страната.

През 2019 година общата стойност (без 20% ДДС) на реализираните продукти от млекопреработвателните предприятия е 927 млн. лева, което е с 11.0 % повече спрямо 2018 г.

Таблица 7. Производство на млечни продукти в България 2018 - 2019 г.

Продукти за консумация	Производство 2018 г.	Производство 2019 г.		Промяна количество 2019/2018
	Количество в т.	Количество в т.	Дял от групата продукти, %	
Сирена				
От краве мляко	80 903,00	89 777,00	89,8 %	11,0%
От овче мляко	6 657,00	6 586,00	6,6%	-1,1%
От козе мляко	1004,00	1118,00	1,1%	11,4%
От биволско мляко	3 314,00	2 469,00	2,5%	-25,5%
Общо	91 878,00	99 950,00	100%	8,8%
Топени и пушени сирена	1 669,00	1 891,00	100%	13,5%
Кашкавал				
От краве мляко	23 888,00	24 470,00	94,2%	2,4%
От овче мляко	993,00	831,00	3,2%	-16,4%
От други млека	1 007,00	677,00	2,6%	32,8%
Общо	25 888,00	25 978,00	100%	0,3%

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

3.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

В стойностно изражение през 2019 г. реализираните общностни доставки и износ от сектора възлиза на 130581625 долара, което е 2,47 % дял от общия износ на земеделски стоки от страната.

Групата продукти, която се очертава с най-силно изразен експортно ориентиран профил, са сирена и извара с тарифен код 0406, като тя заема първо място с над 76 % от общия износ на мляко и млечни продукти. От произведените в страната през 2019 година български сирена и извари са изнесени 36,27%.

Износът на сирена и извара в стойностно изражение през 2019 г. достига над 99 млн. щатски долара с обем от 23 414,80 тона. Основни експортни дестинации са страните от ЕС - Гърция, Румъния, Германия. В трети страни добър прием българското сирене намира в САЩ, Ливан, Австралия и Ирак. На второ място и като физически обеми, и като стойностно изражение се намират киселите млека с тарифен код 0403 и стойностно изражение от над 13 млн. долара.

Таблица 8. Експортен профил на някои млечни продукти, 2017 – 2019 г.

Тарифен код	Продукт	2017 г.		2018 г.		2019 г.	
		Износ, тона	Стойност на износа, хил. USD	Износ, тона	Стойност на износа, хил. USD	Износ, тона	Стойност на износа, хил. USD
0406	Сирена и извара	24 663,40	94 758	23 509,50	97 835	23 414,80	99 784
0403	Мътеница, заквасени млека и сметана, кисело мляко	9 587,20	14 479	9 945,10	17 336	7 743,30	13 755

Източник: НСИ

4. МЕСОДАЙНО ЖИВОТНОВЪДСТВО

4.1. Производство

Месодайно животновъдство в България - основни направления

- ✓ месодайно говедовъдство;
- ✓ отглеждане на овце и кози;
- ✓ свиневъдство.

Към 1-ви ноември 2019 година говедата са 510,5 хил. броя, което е с 3% по-малко спрямо 2018 г. Общо кравите намаляват с 2,8 %. Млечните крави намаляват с 8% до 215,2 хил. броя, а кравите, използвани за производство на телета за месо, се увеличават с 8,8%.

Таблица 9. Брой животни от рода на ЕРД към 01.11.2018 г. и към 01.11.2019 г.

Показател	01. 11. 2018 г.	01. 11. 2019 г.
Говеда	526 491	510 460
Телета под 1 година	105 387	97 095
Крави на 2 години и повече - млечни	234 055	215 219
Крави на 2 години и повече - месодайни	106 763	116 196
Биволи	15 625	16 734

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

България е страна с опит и традиции в овцевъдството. Брой на овцете през 2019 година - малко над 1281,0 хил. броя. Овцете, в по-голямата си част, са с комбинирано направление. Намалява броят на овците майки с 4 % и към 1-ви ноември 2019 г. млечните овце майки са 950,0 хил. броя, а месодайните 124,6 хил. броя.

Общият брой на козите през 2019 г. е 228 493 бр., което е 16 % намаление в сравнение с 2018 г.

Таблица 10. Брой животни от рода на овцете и козите към 01.11.2018 г. и към 01.11.2019 г.

Показател	01. 11. 2018 г.	01. 11. 2019 г.
Овце	1 350 033	1 280 983
Овце-майки, друго направление (вкл. месодайно)	131 500	124 625
Млечни овце-майки	988 385	950 019
Други овце	145 340	119 921
Кози	271 734	228 493
Кози-майки	231 250	193 881
Ярета	23 136	17 323
Пръчове (вкл. млади)	8 717	7 083

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

4.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

За 2019 г. увеличение бележи износът само на карантии от петли и кокошки, както и износа на месо от пуйки. Всички останали стоки, дадени в таблицата по-долу, отбелязват спад през 2019 г. в сравнение с предходната 2018 г.

Таблица 11. Износ и вътреобщностни доставки на месо, 2018 - 2019 г.

Показател	2018		2019	
	Общо тона	Общо USD	Общо тона	Общо USD
Месо от ЕРД, пресни, охладени или замразени	806,1	2 871 875,00	290,7	1 379 584,00
Карантии, годни за консумация, от животни от рода на ЕРД, пресни, охладени и замразени	172,40	298 938,00	82,70	191 742,00
Месо от овце, пресни, охладени или замразени	53,40	274 008,00	31,20	131 934,00
Месо от кози, прясно, охладено или замразено	47,4	259 237,00	14,90	117 216,00
Карантии, годни за консумация, от животни от рода на овцете, козите и др., пресни, охладени и замразени	82,30	181 518,00	19,70	52 279,00
Петли и кокошки, неразфасовани, пресни, охладени и замразени	13288,50	28 104 505,00	11309,00	22 958 623,00
Разфасовки и карантии от петли и кокошки, пресни, охладени и замразени	18 421,80	52 352 343,00	18 607,90	48 482 354,00
Пуйки, неразфасовани, разфасовки и карантии, пресни, охладени и замразени	977,20	3 547 160,00	1110,80	4 109 258,00
Патици, неразфасовани, разфасовки и карантии пресни, охладени и замразени	13342,50	110 528 140,00	11633,70	71 801 745,00

* Източник: НСИ

5. ПРАБОТЕНИ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

5.1. Производство

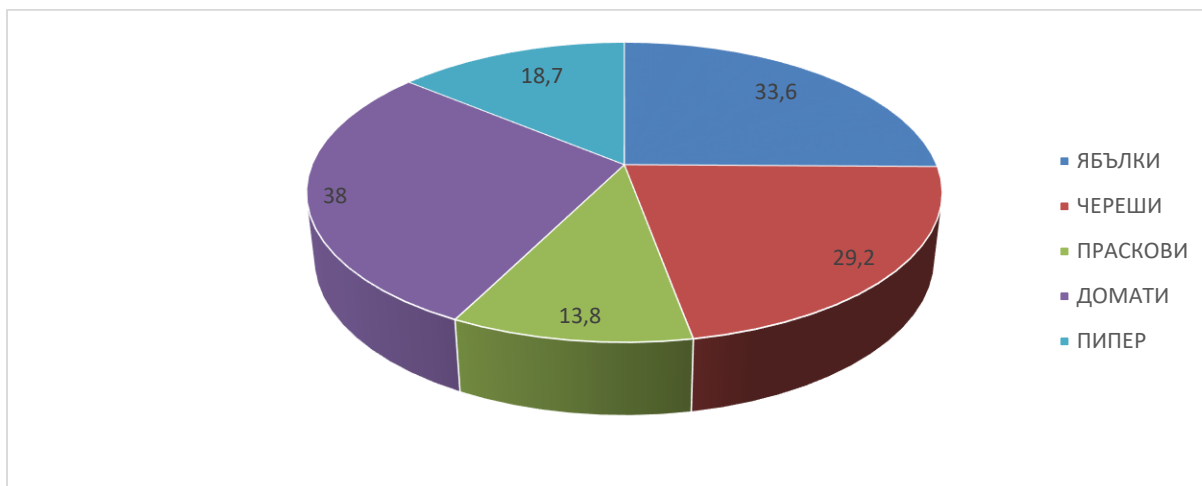
Преработени количества през 2018 година:

- ✓ 98.1 хил. тона пресни плодове;
- ✓ 101.7 хил. тона пресни зеленчуци;

Произведената от плодове продукция е 70.5 хил. тона, а от зеленчуци е 88.6 хил. тона.

С най-голям дял от преработените плодове са черешите, ябълките и прасковите. От преработените зеленчуци с най-голям дял са домати, пиперът и картофите.

Фиг.2 Произведена продукция от преработени плодове и зеленчуци, 2018 г., тона

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

5.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

За последната 2019 година се наблюдава значително увеличение на изнесените количества сушени зеленчуци. Констатираме намаление на изнасяните количества замразени зеленчуци за 2019 година в сравнение с предходните години. Основните страни на износ на преработени плодове и зеленчуци са страните от Европейския съюз, начело с Германия, Гърция, Италия, Румъния. Консервирани плодове и зеленчуци и плодови и зеленчукови сокове се изнасят и към САЩ. Значителен износ на сушени бобови зеленчуци има към Турция.

Таблица 12. Износ на преработени плодове и зеленчуци 2015 – 2019 г., тона

Вид продукт	ИЗНОС				
	2015	2016	2017	2018	2019
Зеленчуци, замразени	11 900	14 364	16 719	14 057	8 405
Зеленчуци, временно консервирани	1 206	1 122	1 017	720	568
Зеленчуци, сушени	14 235	45 625	92 231	42 740	228 300
Сушени кайсии, сливи, ябълки и др. и смеси	4 051	5 012	3 729	3 396	2 863
Плодове, замразени	15 002	14 124	16 845	16 197	14 813
Плодове, временно консервирани	15 344	15 462	14 262	13 905	11 909
Хранителни продукти от плодове и зеленчуци, приготвени с оцет или оцетна киселина	5 228	5 590	5 710	5 598	5 963
Домати, приготвени по начин, различен от този с оцет или оцетна киселина	3 782	2 958	4 353	3 790	3 196
Други зеленчуци, приготвени по начин различен от този с оцет или оцетна киселина (с изкл. на консервирани със захар), замразени или незамразени	20 008	20 806	21 205	20 035	21 444
Плодове и зеленчуци, консервирани със захар	71	189	123	120	236
Конфитюри, желета, мармалади, пюрета	3 790	3 587	4 390	3 989	4 115
Плодове и др. части от растения, консервирани по различен начин (невключени другаде)	31 236	36 603	37 145	37 518	37 705
Плодови и зеленчукови сокове	10 714	9 108	8 190	8 104	11 053

Източник: НСИ

6. ЕТЕРИЧНО-МАСЛЕНИ КУЛТУРИ

6.1. Производство

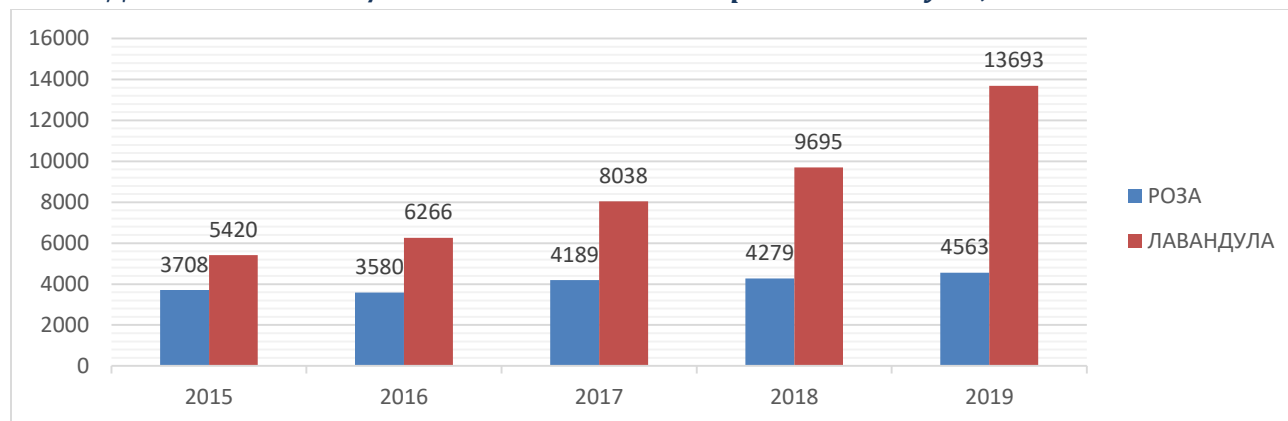
Етеричните масла се използват от хиляди години в различни страни и култури за медицински и здравни цели. Поради своите стимулиращи, детоксикиращи, антибактериални, антивирусни и успокояващи свойства, етеричните масла напоследък придобиват популярност като естествена безопасна и рентабилна терапия за редица здравни проблеми.

България има сериозни и утвърдени традиции в отглеждането на различни етерично – маслени култури, като през последните няколко години, под влияние на нарастващото търсене в глобален аспект в страната се увеличават площите, както на по-разпространените култури – маслодайна роза, лавандула, кориандър, така и на мента, маточина, резене и други. Българското розово масло е с неповторим и традиционен аромат и отдавна е познато в различни краища на света. През последните години България се превръща във водеща страна в производството и в търговията с лавандулово масло.

Общата тенденция при почти всички отглеждани ароматни и етерични култури в страната през последните пет години е увеличението на реколтираните площи.

При лавандулата, благодарение на международното търсене и благоприятната конюнктура на пазара, е налице сериозно увеличение на площите в страната. Само за пет години увеличението е от 5 420 ха до 13 693 ха. Значителният ръст се дължи основно на разширяването на ареала за отглеждане на културата в Североизточна България. Рекордьор по производство е Добруджа, където общата площ от лавандулови насаждения е над 90 хил. декара. Преди две години в областта са били насадени само 33 хил. декара. Този район се превръща в най-големия производствен регион в страната, задминавайки традиционните южни централни области в района на Чирпан, Стара Загора. За 2019 година България запазва едно от водещите места по производството на лавандула в световен мащаб.

Фиг. 3. Динамика на площите заети с маслодайна роза и лавандула, 2015-2019 г. ха

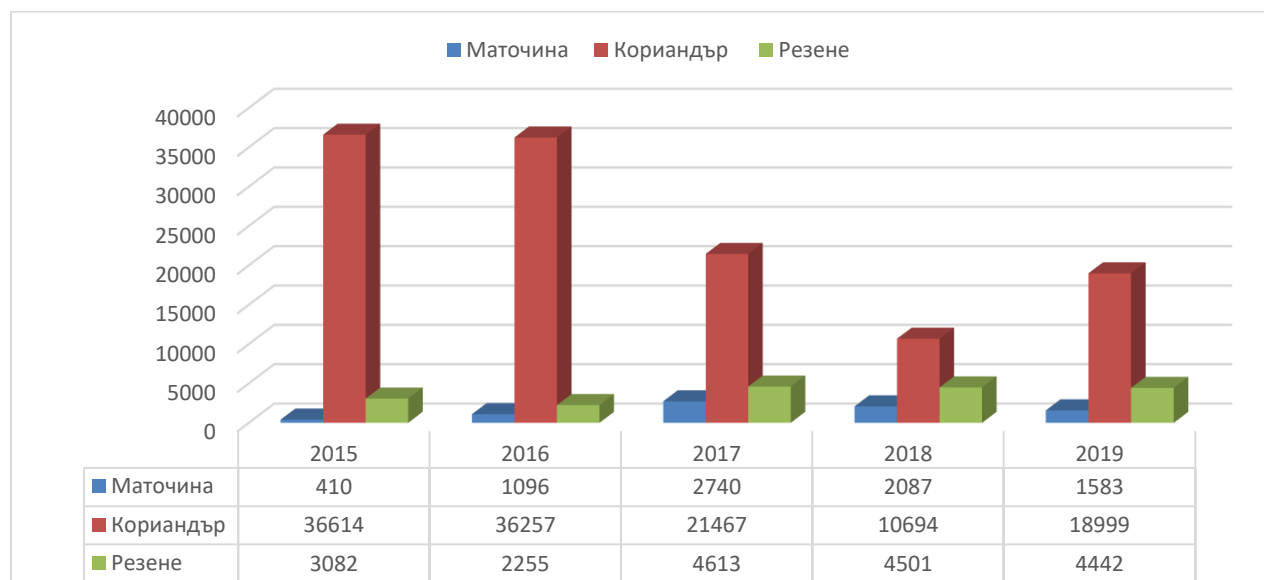

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

При площите с маслодайна роза също се забелязва леко повишение. За пет години от 3 708 ха площите нарастват до 4 563 ха. Отчетена е сравнително висока концентрация на отглежданата култура - съответно в областите Пловдив и Стара Загора, където са разположени 90 % от площите с маслодайна роза.

Площите с кориандър са намалели повече от два пъти от 2015 до 2019 година, достигайки 18 999 ха. Маточина през 2019 г. се отглежда на 1 583 ха, при едва 410 ха през 2015 г.

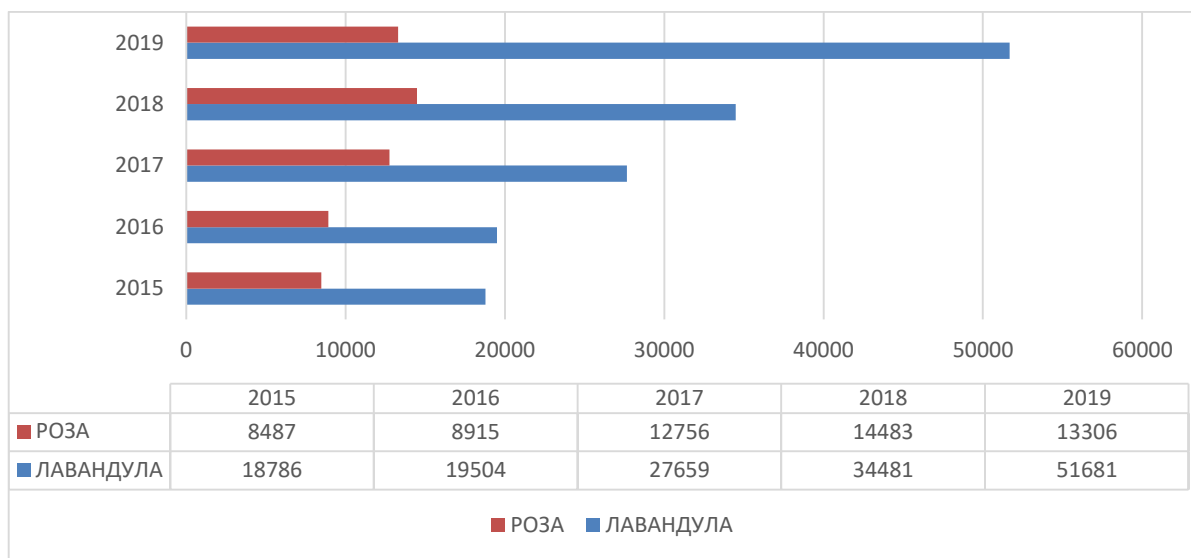
Фиг. 4. Динамика на площите заети с маточина, кориандър и резене, 2015-2019 г., ха

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

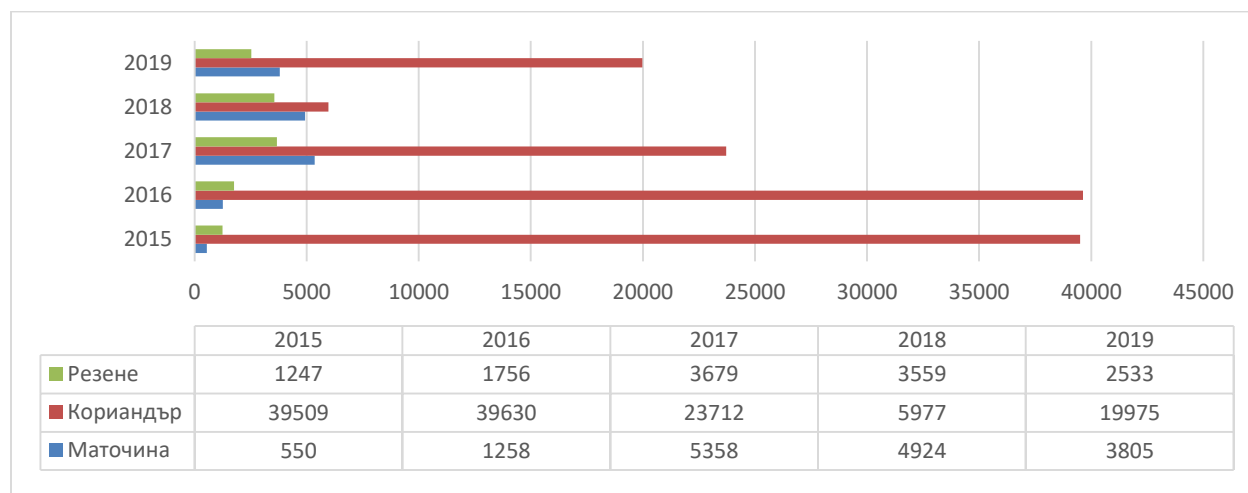
През 2019 г. са добити рекордни количества лавандулов цвят, съответно 51 681 тона и 13 306 тона цвят от роза. Производството на розово масло също достигна рекордни нива.

Фиг. 5. Производство на лавандула и маслодайна роза, тона 2015-2019 г.

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

Фиг. 6. Производство на кориандър, резене и маточина, тона , 2015-2019 г.

Източник: МЗХГ, отдел „Агростатистика“

6.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

Секторът на етеричномаслените култури в страната е изключително експортно ориентиран, като експортните дестинации са разнообразни и макар пазарът в световен мащаб да е по – специфичен и относително ограничен, до 2025 г. се очаква световната търговия с ароматични продукти, получени от растения, да надхвърли 9 млрд. щ. д.

Според експертна оценка, от общото количество произведено розово масло в България, само 0.1 % остава в страната, а останалата част се изнася. За 2018 г. и 2019 г. най-големия купувач на българско розово масло са Съединени Американски Щати (САЩ). Традиционни купувачи са водещи европейски компании от Франция, Германия, Обединено кралство, Швейцария, Испания, Италия и Нидерландия. Фирми като *Coco Chanel, Nina Ricci u Christian Dior* добре познават и влагат българското розово масло в техните продукти.

Като експортни дестинации със завишени количества през 2018 г. и 2019 г. са Турция, Япония, Китайска Народна Република и Република Корея.

Ароматът на розовото масло е много ценен от потребителите в Далечния изток и арабските страни, които са други дългогодишни купувачи на продукта. Интересът към българското розово масло в Австралия и Хонконг нараства, превръщайки ги в най-новите обещаващи експортни дестинации.

Таблица 13. Износ и вътреобщностни доставки на етерични масла, включващи обезтерпенено и необезтерпенено розово масло

Тарифен код	Общо тона за 2018	Общо USD за 2018	Ср. USD/тон за 2018	Общо тона за 2019	Общо USD за 2019	Ср. USD/тон за 2019
3301 29 41	220,70	65 884 016,00	298 547,30	252,20	56 267 403,00	223 144,30
3301 29 91	38,80	19 565 800,00	504 273,2	49,40	9 042 516,00	183 046,90
общо	259,50	85 449 816,00	329 286,38	301,60	65 309 919,00	216 544,82

Източник: НСИ

През последните няколко години страната ни се утвърди като водеща в света в производството на лавандулово масло. Вътреобщностните доставки на този продукт за Франция за 2018 г. и 2019 г. са с най-голямо количествено и стойностно изражение. През 2019 г. на френския пазар са реализирани почти 33 % от целия експорт от този продукт. На второ място като експортна дестинация се нарежда САЩ с 27% от ескорта. Нараства търсенето на лавандулово масло за Германия и Канада. Традиционни пазари за българското лавандулово масло са Обединеното кралство, Япония и Италия.

Таблица 14. Износ и вътреобщностни доставки на етерични масла от лавандула, включително „конкрети“ и „абсолю“, с тарифен код 3301 29 79

Тарифен код	Общо тона за 2018	Общо USD за 2018	Ср. USD/тон за 2018	Общо тона за 2019	Общо USD за 2019	Ср. USD/тон за 2019
3301 29 79	140,30	19 912 704,00	141 929,50	100,80	9 697 570,00	96 206,05

Източник: НСИ

7. ПЧЕЛЕН МЕД

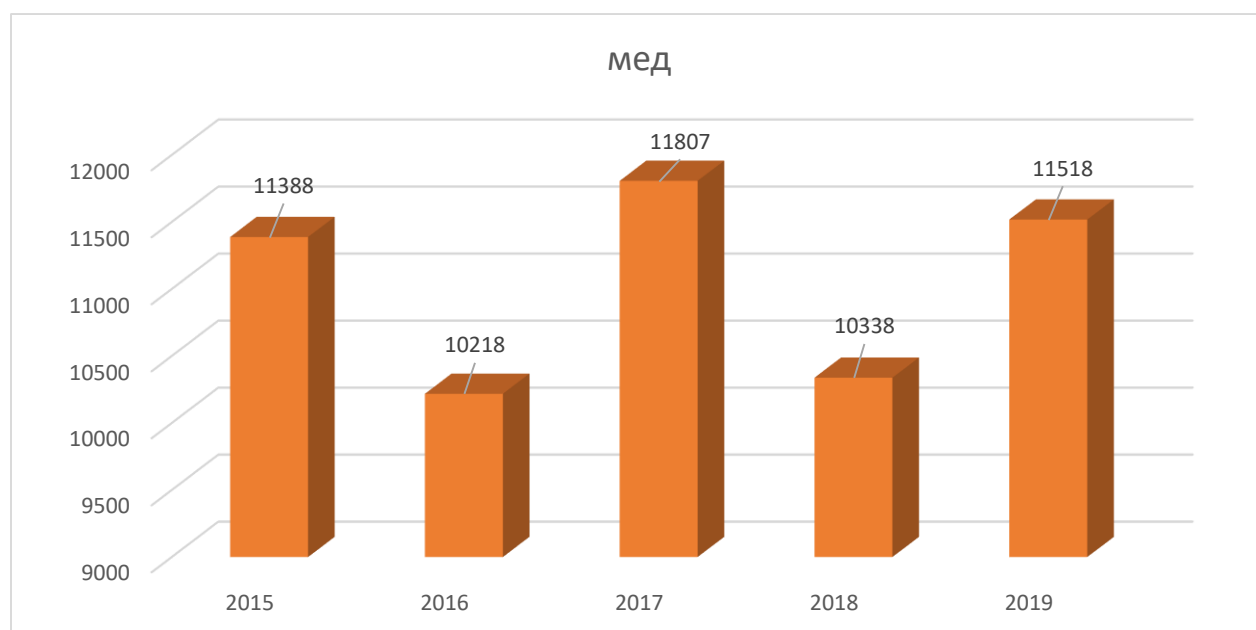

7.1. Производство

Пчелният мед е един от земеделските продукти, произведени в България, с подчертано експортна ориентация. В условията на сериозна конкуренция страната има утвърдени пазари, най-вече в страните от ЕС и то през последните няколко години. Експортните цени обикновено са по-високи от цените на меда на вътрешния пазар, което стимулира износа от България. Износът до голяма степен се влияе от международната конюнктура на пазара, както и от качеството.

Производството на мед за последните пет години се задържа на относително постоянно ниво. През 2017 г. производството на мед достига 11 807 тона, което за разглеждания период представлява най-високата стойност. През 2019 произведените количества мед се доближават до нивата от 2017 година – 11518 тона. В рамките на ЕС, страната ни се намира на 6-мо място, след най-големите европейски производители – Испания, Румъния, Унгария.

Фиг. 7. Производство на мед, тона 2015 – 2019 г.

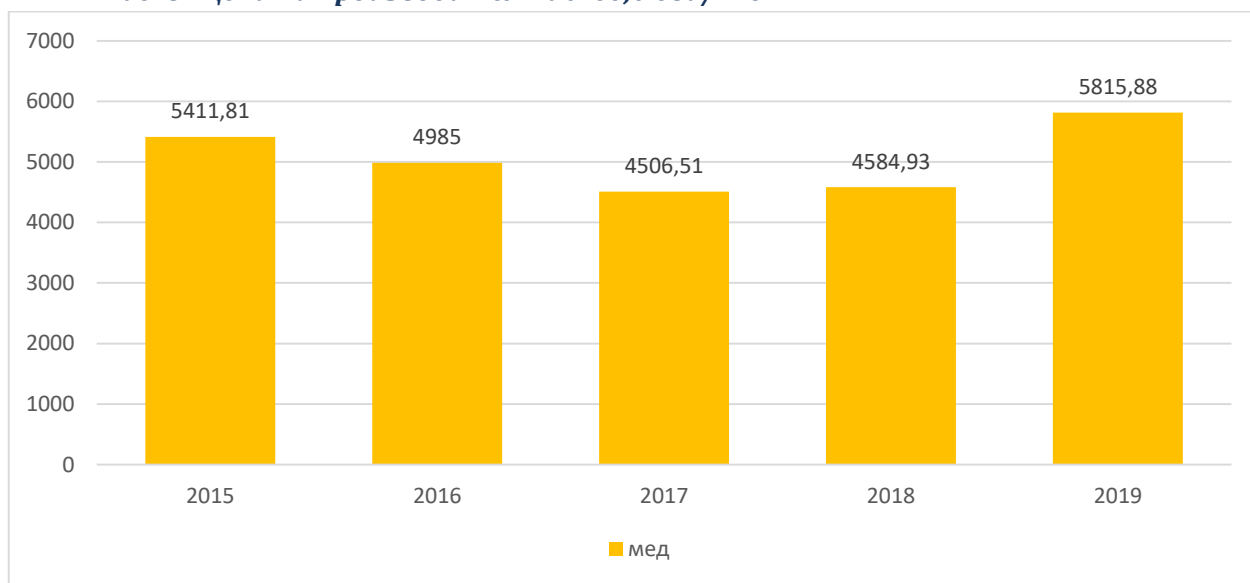

Източник: МЗХГ, отдел „Агροстатистика“

Цени на вътрешния пазар

Цената на производител на натурален пчелен мед през последните пет години се отличава с динамичност и сезонност. Освен това се определя в най-голяма степен от производството през конкретната година. Фактор е и международната цена, поради високата експортна ориентираност на продукта.

Фиг. 8 . Цени на производител на мед, лева/ тон

Източник: НСИ

Видове пчелен мед, произвеждан в България

- Акациев мед;
- Липов мед;
- Балкански мед;
- Мед от магарешки бодил;
- Мед от кориандър;
- Манов мед;
- Лавандулов мед;
- Кестенов мед;
- Мед от детелина;
- Мед от комунига;
- Мед от риган;
- Слънчогледов мед;
- Боров мед.

7.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

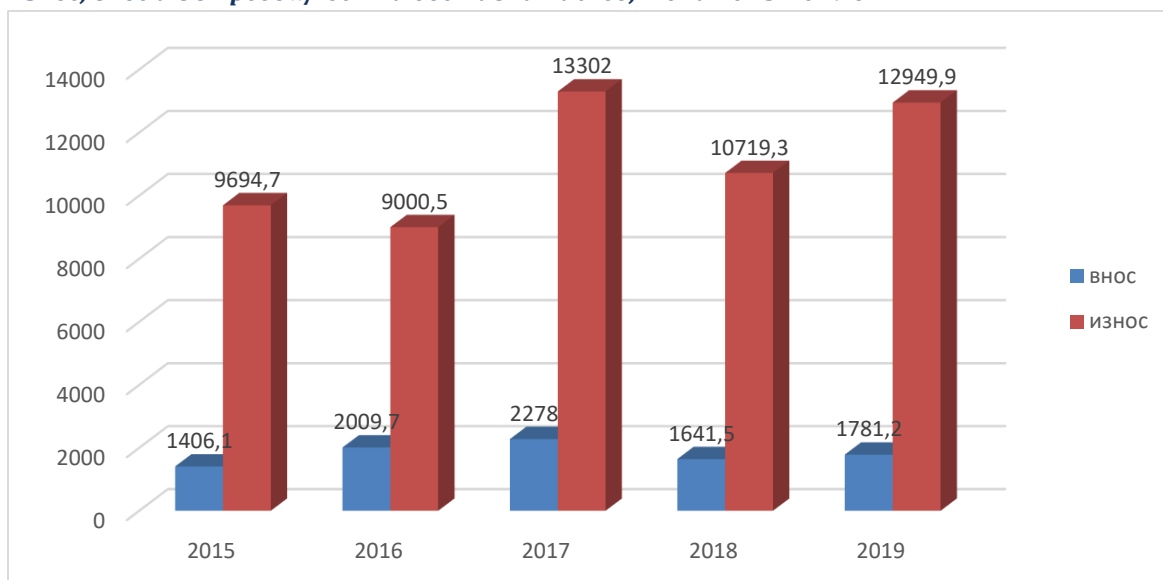
Съществуват реални възможности за значително увеличаване на износа на български мед към азиатските пазари.

Потенциалното увеличение на износа може да се осъществи чрез:

- Износ на биологичен мед от различни видове и разфасовки – горски, манов, билков;
- Износ на висококачествени продукти в сегмента на конвенционалния мед - акациев, горски, манов, билков, от магарешки бодил;
- Доставка на мед за преработвателната и опаковъчната промишленост в по-големи разфасовки.

В Регистъра на ЕС за географски указания е вписан производител на мед със Защитено наименование за произход (ЗНП) „Странджански манов мед / Манов мед от Странджа“.

Фиг. 9. Износ, внос и вътреобщностни доставки на мед, тона 2015-2019 г.

Източник: НСИ

България е нетен износител на натурален пчелен мед. Рекорден износ и вътреобщностни доставки са реализирани през 2017 г. – 13 302 тона. В структурата на износа за 2019 г. най-голям дял има износа за Гърция, а почти 1/4 се пада на реализирани вътреобщностни доставки за Германия. На следващите места се нареждат страни от ЕС – Полша, Франция, Белгия и други. Традиционни пазари за българския мед са също страни като САЩ, Нидерландия, Япония и Австрия.

През 2019 г. се наблюдава рязко увеличение на износа на български мед за Израел.

Таблица 15. Износ, внос и вътреобщностни доставки, на мед, 2018 -2019 г.

	Общо тона за 2018	Общо USD за 2018	Ср. USD/тон за 2018	Общо тона за 2019	Общо USD за 2019	Ср. USD/тон за 2019
Износ	10 719,30	42 386 259,00	3 954,21	12 949,90	40 516 815,00	3 128,74
Внос	1641,50	3 407 300,00	2 075,75	1 781,20	4 160 687,00	2 335,93

Източник: НСИ

8. ВЕТЕРИНАРНИ ПРЕПАРАТИ

8.1. Производство

България е водещ европейски производител на ветеринарни добавки, премикси, активни субстанции и готови лекарствени средства за лечение, профилактика и подобряване здравето и продуктивността на животните. В страната се разработват междинни продукти и активни субстанции за фармацевтичната промишленост, ензими и ензимни комплекси за употреба в животновъдството за по-добро усвояване на фуража и по-добра продуктивност.

Качеството на продуктите се достига благодарение на използването на качествени суровини, опита на специалистите и високото ниво на съвременното технологично оборудване. Произвежданите продукти отговарят на Световните фармакопейни стандарти. Производствените процеси, съоръжения, процедури по почистване, методи за анализ на суровини, контрол по време на производствения процес и готовата продукция се валидират за да гарантира производство на продукти с постоянно качество, ефикасност и безопасност. Осъществяването на този контрол се извършва с най-съвременни инструменти и апаратура.

8.2. Потенциал за развитие на инвестиционни и търговски взаимоотношения

За 2019 г. от страната са изнесени 32 398 тона ветеринарни препарати и премикси за страни от целия свят.

Таблица 16. Износ на ветеринарни препарати, 2018 -2019 г.

	Общо тона за 2018	Общо USD за 2018	Ср. USD/тон за 2018	Общо тона за 2019	Общо USD за 2019	Ср. USD/тон за 2019
Износ	28 668,40	104 589 266,00	3648,24	32 398,40	106 371 948,00	3 283,25

Източник: НСИ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

гр. София 1040, бул. „Христо Ботев“ № 55

www.mzh.government.bg

